

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— Ft
Félévre 5.— .
Negyedévre 2.50 .
Egy hónapra 1.— .
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
tével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpíacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos postt
soronkint 5 kr-vel
számítatnak.

A magyar értelmiség nevelése.

— június 1.

Wlassics Gyulának mult héten elmondott korszakos beszéde, mely formája tökéletességével, tartalmának gazdagságával s irányzatának merész voltánál fogva nemcsak a középiskolai tanterv revízióján munkálkodó Közoktatásügyi Tanács körében keltett kellemes szenzációt, de országsherte mindenütt, a hol csak a legesekélyebb érdeklődés mutatkozik is a nemzeti közoktatás és nevelés szent ügye iránt, oly mélyen járó benyomást tón, hogy annak hatása és befolyása alatt ez a mi közönyös nemzedékünk is kénytelen most föleszmélni.

Közoktatásügyi miniszterünknek ez a gyakorlati irányu, de a néplélek titkait fürkésző, magas szárnyalásu tanulmánya örök emléket biztosít neki a magyar status-férfiak diszes sorában. A szak-férfiak, a tanárok és tanítók talán eltérő véleményt táplálhatnak a program egyes részletei iránt s a nagyszabásu munkát némely részletei bizonyára ki is hívják a kritikát.

De a magyar publicisztika és a politikai világ, a melynek földadata nem lehet a részletek aprólékos elemzése, a kultuszminiszternek föltétlen hálával tartozik azért a szellemi produkezióért, mely világító szövétnékül szolgál szülőknék, pedagógusoknak egyaránt abban a nemes munkában, a melynek czélja a nemzeti nevelés és oktatásügy ujjaszületésének előkészítése.

A legszebb eszméktől inspirált közoktatásügyi miniszter merész koncepcióju tervvel lép a hazai közoktatásügy vezéremberei elé. S inspirált lelkének lángoló hevével, buzdítja munkstársait, sarkalja a magyar ifjuság nevelőit, tanárait, hogy tervrajzai alapján építsék hát föl a magyar nemzeti közoktatásszikklasszilárdépitményét.

A részletek kidolgozását illetőleg szabad kezet biztosít illusztris munkatársaink csak a koncepció és a végleges kivitel tekintetében óhajtja lelke sugallatának a teljes tekintetbe vételét.

Terjedelmes s sokoldalú kulturprogramjában biztos kézzel megjelöli a vezérfonalat, de a részletek megállapításában mintha inspirációja itt eszerben hagyná

a kultuszminisztert, kissé ingadozóvá, habozóvá válik.

Beszédjének óvatos konkluziói mintha ellentétben állanának kiindulásának merész voltával s mintha — a különböző források tanulmányozása, a tiszteltreméltó szakférfiak ellentétes véleménye akadályozná lelkének szabad szárnyalását.

A Közoktatásügyi Tanács plenumában folyó tanácskozások azonban előreláthatólag elfogják oszlatni benne a kérely utolsó parányait is.

A Közoktatásügyi Tanács feladatát Wlassics mindenesetre szerfelett megkönnyítette azzal a nagyértékü munkával, a melyben meglepő világossággal, czifrázat és sallang nélkül kifejtette a fejlődő magyar értelmiség nevelésének és oktatásának a legfőbb irányát, czéljait. Wlassics programja, a melynek végrehajtására lendületes szavakkal fölhívja a Közoktatásügyi Tanácsot, három pontban összegezhető. Neveljete, ugymond a tanférfiaknak, a magyar értelmiség számára életerős, intelligens, erkölcsös ifjakat. Legyenek ezekből derék hazafias magyar emberek! S hadd érezzék ezek a művelt és lojális magyarok, hogy mint világpolgárok is megállhatják a helyüket a kultur-nemzetek szellemi republikájában.

Egész koncepcziójában a magyar ember boldogulása s a magyar haza jövője lebeg szemei előtt. De mert érzi, hogy a történelmi jog alapján álló magyar nemzetnek a mult ismerete s a hagyományok kultusza a legfontosabb lelki és szellemi szükséglet, aggodó lélekkel óv a miniszter attól, hogy halomra ne döntsük valahogy a mult szilárd építkezéseit.

„Nekünk itt e haza földjén, mondja a közoktatásügyi miniszter, mindenek fölött a szabad, az alkotmányos királyával és dinasztiajával intézményekben és érzésekben összeforrott magyar államot kell föntartanunk és ennek nines más szilárd talpköve, mint ha e földön a magyar nemzeti kultura a saját fajsúlyában bírja fölényét minden más kultura fölött“.

S hogy a pedagógia segélyével ezt elérhessük, „a régi tantervből a jót, az értékest, a kipróbált jellem és értelemképző elemet, a humanizmus és eszmé-

nyi fölfogást biztosító klasszikus elemet fenn kell tartani“.

De mivel a mult ismerete, a hagyományokhoz való ragaszkodás a küzdelmes jövőt illetőleg még nem biztosítja magyar embernek eléggé a versenyképességét a világpolgárral szemben s nem nyújt a magyar nemzetnek kellő védelmet a nemzetközi alakulások hatásaival szemben, mindenekelőtt a jövő nagy küzdelmeire akarja a közoktatásügyi miniszter előkészíteni a magyar embert, a magyar nemzetet.

De mert érzi a miniszter is, hogy e nagy feladat teljesítésére a tanári kar maga elégtelen, lelkesítő szavakban hívja fel erre a magyar intelligenciát.

A tanférfiakon kívül azonban, amint azt a miniszter maga is óhajtja, az egész művelt Magyarországnak állást kell foglalni e nagyfontosságú kérdésben. — Mi magunk, kik e kérdést inkább politikai, mintsem paedagógiai szempontból bíráljuk mindenekelőtt azt kívánjuk, hogy az oktatás és tanulás ebben a hazában lehetőleg magyar nyelvü, de mindenütt, még nemzetiségü vidékeken is nemzeti szellemü legyen.

Mi nem kutatjuk, hogy a latin nyelvtant hetenkint hány órában kell előadni, de igenis érezzük, hogy művelődésünk általános irányát nem a külföldi minták, hanem hazánk földrajzi helyzete, égalji viszonyai s a magyar faj politikai törekvései, szellemei, képességei határozhatják csak meg.

A fizikai erő fejlesztése s a szellemi művelődés fokozása mellett különös sulyt kell helyezniünk az erkölcsi és a családi nevelésre.

A „Közoktatásügyi Tanács“ nemes feladata, hogy kidolgozza és részleteiben is megállapítsa a nemzeti alapon nyugvó testi, szellemi és erkölcsi-társadalmi nevelés tervezetét s ismerve a tanácskozó tudós csapat hazafias, ügybuzgó s szakszerű munkásságát, őszinte szívvél óhajtjuk, hogy becsületes, derék fáradozásukat siker koronázza.

Közoktatásügyünk bátor vezetője pedig haladjon tovább is szeretettel, buzgalommal a megkezdett uton. A magyar értelmiség s az egész haza rokonszenvvel kíséri az ő uttörő lépteit.

Veritas.

-- **A reichsrath megnyitása.** Az osztrák parlament holnap kezdi meg üléseit. A kormány már a holnapi ülésen két új törvényjavaslatot terjeszt elő, még pedig a szesz- és cukorfogyasztásra vonatkozó törvényjavaslatokat. Ha e javaslatok törvényerőre emelkednek, Ausztria jövedelme 15 millió forinttal meggyapordik. Az egyik legközelebbi ülésen a kormány egy új budget-provizóriumról szóló törvényjavaslatot is beterjeszt.

A német haladó, német néppárt és az alkotmányhü nagybirtokosság holnap teljes ülés előtt tanácskozássra gyűl egybe.

A Bánffy ellenségei!

Debreczen, június 1.

(D.) A birodalom tulsó tele haragszik még pedig eléggé gorombán haragszik s ami haragjában a legsajátságosabb, ellenzékünkkel egyetemben, **Bánffy** Dezső miniszterelnökünkre haragszik; és ha most már azon a példabeszéden indulunk, hogy aki haragszik annak nincs igaza? Hát mielőtt elindulnánk, állapodjunk meg egy kissé:

Leg és legjobban haragszik a miniszterelnökre a néppárt. Ez már nemcsak a miniszterelnökre, de az egész nemzetre, országra és népre haragszik: hogy ha nemzet, hogy ha ország, hogy ha nép? Hát miért nem néppárti akkor? Miért nem néppárti, ha megakar szabadulni **Bánffytól**, „attól a gyalázatos embertől, aki nem irtózott még a gyalázatosabb választási eszközöktől sem, hogy az országot leigázza és az ő gyalázatos szolgalelkű mameluk hadát diadalra segítse. Már pedig a néppárt vezetői elkövettek mindent! Fölhasználták a mameluk had elleni gyűlölet szítására még az oltárt, a keresztet is; a templomot és a szószéket is! A türelem és a felebaráti szeretet apostolai eléggé predikáltak a türhetlenséget és a szeretetlenséget minden ellen ami néppárti volt. Nem irtóztak még a felekezeti viszály felszínrehozatalától sem, mégis szörnyű kisebbségben maradtak! Hát nemzet ez?

Ország ez? Nép ez? Megérdemli, hogy éljen? Nem? Hanem azt érdemli, hogy vesszen **Bánffyyal** együtt! Ha nem sajnált Herodes negyvenezer kisdedet, csak-hogy Jézus is vesszen velük? Hát ez a nép még csak nem is ártatlan, hanem tele bünnel; Bánffy nem Krisztus, hanem az ördög maga, hát vesszenek.

Ime a néppárt miatyánkja Bánffy ellen, melyet egy néppárti vezérferfiutól hallottam és majd nem szóról-szóra irtam le. Nyomon követi pedig az igen tisztelt néppárt haragját a birodalom tulsó felének haragja, de ez már más nyomon haladó harag, mely nem azért gyűlöli a magyar miniszterelnököt, mivel hogy a néppártot elnyomja, hanem mert a birodalom tulsó felét nyomja el. Méltóztattak talán olvasni azokról a levelekről, melyek a miniszterelnöknek mindennapi vendégei s az inas szellemi eledel gyanánt, rendszerint oda készíti a reggeli mellé. Ezt egy igen tisztelt, hihetőleg Lueger párti bécsi uri ember sziveskedik naponta postára tenni és tartalma nem más, mint a birodalom tulsó fele, minden rendű és rangú lapjainak, a lapból kivágott és borítékba tett szemén szedett gorombaságai, melyek mindenike fölér egy egy néppárti predikációval avagy egy-egy báró Kaas Ivor féle vezércikkkel.

Követi pedig ezeket nyomon az ugynevezett Ugron párt, vagyis kath. szélsőbal lapja, a „Magyarország“ és nem messze utána a „Függetlenség“, meg a többi ellenzéki iroda. Persze, hogy ezek meg azért dorongolják Bánffyt, mert nem mer a birodalom tulsó felével összeveszni. Mert nem mer szakítani; nem tud kelleni vissza gorombáskodni, holott ha káromkodásról van szó s amugy huszárosan megakarjuk nyomni, hát a birodalom tulsó felének szemé-szája nyitva marad. Hanem a helyett még mindig egyezkedni, pakálni, békülni akar és a szabadelvű párt lapjai mérsékletre inti az elemeket, mondván: „**Meg kell tartani a hidegvért, mert aki a hidegvért elveszti, eszt is elveszti.**“ Hát vesszen inkább az ész, csak az összeveszés legyen meg!

Vajjon az igen tisztelt olvasó negyedik ellenségnek nem állna be? Hadd hallanak egy negyediknek is a véleményét...

Kálvinista istentiszteletek a Fekete-tengeren.

— Saját tudósítónktól. —

Principesa Mária, május 29.

Piros pünkösöd vasárnapja egy sereg jó kálvinistát, a debreczeni dalárdát talált a Fekete tenger kellős közepén a Principesa Mária fedélzetén, mely némi ellenzettel küzdve sietett Románia felé, közelvedve egyszersmind az édes haza földjéhez is.

Gyönyörű hajnal volt ez. — Alig enyésztek el a hajnal csillagok a távolban, mintha csak a tengerből emelkedett volna föl, fölbukott a hatalmas tűzvörös golyó, fénye biborfátyolba vonta az apró felhődarabok szegélyzetét.

Ott beszélgettünk a fedélzetén, amikor megszállotta lelkünket az istenérzés. Közrefogták **Bélteky** Lajos segédlelkész urat, Kiss Aron püspök káplánját, a ki istentiszteletet rögtönzött. Nagy András debreczeni kántor intonálta a zsoltárt, a 37. dicséretet: „Jövel szent lélek Ur Isten“-t. Ennek első és második versét együtt énekelték a ritka szép hangú kántorral a dalárda-tagok is. Felgyülekezett a zsoltárenekre a hajó sok idegen népe és levett kalappal állta körül az éneklő jó kálvinistákat; a pünkösöd napját így ünnepelték távol a hazától, a zajló tengeren.

Az ének elhangzása után **Bélteky** Lajos ev. ref. segédlelkész, az ő szívéhez szóló hangján, mely rokonszenvesen csengett a Principesa Mária fedélzetén gyönyörű beszédet mondott:

Nagy Isten! — ugymond — egyedüli Ura a teremtet világnak! Összegyűltünk itt, a Te szabad eged alatt, hogy Allelujáht zengedezzünk neked s hálaimában magasztaljuk fenséges nevedet! Alattunk a tenger megmérhetetlen

TÁRCZA.

Bálványimádás.

Irta: **Bartóky Mariska.**

I.

A báróné lustalkodva ült egyedül a kis szalon egyik homályos szegletében. Halk, szinte csusszanó léptek neszére fejét esendesen visszafordította. A terrasz félig nyílt ajtaján a szálló nap vörös sugarai szinte misztikusan folyták körül a Gróth László erőteljes alakját, sötét fejét. Szótlatlanul közeledett az asszonyhoz s az mozdulatlanul várta. Csendesen leereszkedett a szőnyegre, az asszony bokái körül összefogta a lágy szelyemruhát, fejét odatette az ölébe s inkább sóhajta, mint szavakkal mondta:

— Én bálványom!

Az asszony nem hajolt le hozzá, csak finom ujjait belemélyesztette a süpedő, villamos, sötét hajba s szemtelen hangon szólt:

— Hát a megváltásra egyéb mód nincs?

— Nincs! mondta a férfi halkán s erősebben simult az asszonyhoz.

II.

Az asszony most csak báróné, hogy a nábob Barthon báró felesége, de lánykorában grófnő volt s tán épen ezért megengedte magának ezt a kis szórakozást, hogy a Gróth Laczi bálványa le hessen.

Szerette ezt az embert, azzal a szenvedély nélkül való szeretéssel, amit egy égő szem, mély, bugó, suttogó hang, athléta alak, költhet egy hiu, unatkozó, elégedetlen asszony lelkében.

Ha nem volt mellette, nem gondolt rá; de ha közel volt hozzá, ha érezte a férfi forró lehelletét, megkábította a halk beszéd, a hipnotizált tekintet s azt hitte, boldogtalan lenne, ha az alkony óráiban ez a nagy hatalmas ember oda nem borulna a lábaihoz s el nem sóhajtaná:

— Én bálványom!

Most ideges volt s bizonytalanságban. Reggel levelet kapott Gróthtól, melyben megírja, hogy „anyagi okok miatt“ meg kell házasodnia.

Ha együtt voltak, soha nem beszéltek sem a jövőről, sem a multról, sem a jelenről. Az asszony egészen beleélte magát a „bálvány“ kényelmes zsibbasztó, de mindenesetre hizelgő szerepébe és a férfi szerette ezt a gyöngé, törékeny aranyhaju asszonyt, azzal az inádatfélével, amivel a hindu szereti az ő bálványát.

Nem hozták hirbe őket; a férfi nyilvánosan soha nem alkalmatlanzkodott neki s az asszony megjelenését nyugodttá, fölényessé tette az a tudat, hogy ez a férfi bálványozza őt.

Es Gróth imádta, esendes, elkábult imádatlalt; hűséges, alázatos volt vele szemben s vakmerő, rabiátus, ha nem volt a büvkörében. Megírta az asszonynak, azzal a mentegetőző félelemmel, ami egy megkötözött óriás sajátság, hogy meg kell házasodnia. A szentantali pusztán a

falka-csaholás, vadászkiáltás helyett megperdül a dob. Ez is muzsika!

Ideges volt az asszony, de már nyugodt. Még reggel meg akart halni, valami álomszerű, lassu, lusta halállal. Nem azért, mert nehéz élni, hanem, mert jobb meghalni. Miért? Nem tudott rá felelni. Talán átkozódott is, szétrepesztette egy finom batiszt zsebkendőjét, aztán hanyatt vágta magát a chaise-longue-on, órákig feküdt, álmodott; sirt, szenvedett, követelt és kért parancsolt és engedelmeskedett.

Most már nyugodt. Az egész heves-ségből egy széttépett kis kendő látszik. Mikor magához jött, nem gondolt másra, csak a dobpergésre. Irtózott, félt tőle.

Ettől a soha nem hallott muzsikától halálosan félt; iszonyuan undorodott s elkeseredés, esüggedés szólalt meg, mikor önmagához beszélt: „hát mindig ez; akkor is — most is!“

Akkor is! Tán négy esztendeje, hogy az öreg gróf azt mondta:

— Leonie, vagy a Barthon felesége leszel, vagy dobpergést hallasz a nászindulód helyett.

A nászindulót választotta.

— Beláthatja, — mondta Privitzer főhadnagynak — az apámat meg kell mentenem; magának van ugyan kauciója de mi lesz az apámmal?

A boldogtalanlás keserű szavával mondta a katona:

— Nem maga juttatta oda!

Felegyenesedett a karesu leányalak, fagyos hangon beszélt; már akkor a Kolmuth grófnő szólalt meg:

mélysége, felettünk a végtelen égboltozat: mindezek a Te nagyságodat és végtelen hatalmat juttatják eszünkbe s önkénytelenül is imára nyilnak ajkaink.

A szép beszéd után, mely Bélteky s. lelkész gyönyörű előadásában könnyekig megillette még azokat is, akik nem értik édes hazánk nyelvét, a 37. dicséret harmadik versszakát énekelte a kised gyülekezett. Pár óra mulva azután Costanzánál kikötött a hajó

Hazafelé.

— A debreczeni dalárda útja. —

— június 1.

Ha Isten letekint az égből és gyönyörködni akar az ő alkotásaiban, a mi forgó gömbünkön, kétségkívül a Bospuszt nézi legtovább, mert ez a föld legsebb pontja. Szépségeit nem képzelheti el a leggazdagabb fantáziájú poéta sem. Es ha boldogan tekintgettünk le a gőzös földéretéről a tengerre, amely oly kék volt, mint a megolvadt májusi ég; ha élvezettel szivtuk tudónkbe a délszaki növényzet illatát, a mely a szigetéről áramlott; ha végre megbámultuk Skutari és Stambul roppant arányu és dusan ékesített palotáit, amelyek nagy tömegben sorakoznak egymás háta mögött a tengerparton levő hegy domborulatain; visszakérülve a debreczeni halpiacon levő szerkesztőség egyszerű falai közé: szinte ujjongás tölt el, hogy ismét itt róhatom a betűket az öreg lábu, ingós íróasztalon. Olyan fenségesen szép tájék a Bospuszt és környéke; de mégis olyan jó, olyan nyugodalmas itthon a halpiacon, az ütököpött butorok között.

Bukarestben.

Amilyen aggódó szívvvel keltünk a tengeri utra vasárnap hajnalban olyan nehéz szívvvel váltunk meg a bűbajos Fekete tengerrel. A vasutról, mely Románia nagy sikságán repült át velünk, vissza visszanéztünk a véghetetlennek tetsző víztömegre az ablakhoz támasztva hom-

lokunkat, hallgattuk utoljára az egy másba merülő kék habok suttagását. Talán azt suttagták: Isten veletek magyar dalosok! Isten veletek. Gyertek újra vissza. Hiszen olyan jók voltunk hozzátok. Szeretettel vittünk benneteket és szeretettel hoztunk vissza. Délben érkezünk Bukarestbe. A keleti posta ismét megtréfált bennünket, mert a bukaresti magyarok későn kapván levelünket, nem vártak bennünket. Mivel az utban pár órát már töltöttünk Románia fővárosában, nem ijedtünk meg, hogy kíséret nélkül maradtunk. Málhánkat a váróterem egyik külön szobájába zárva, csoportosan mentünk a városba, ahol is lóvonatra ülve a Mosiig meg sem álltunk. A Mosi, amolyan fiók Práter, amelyen tíz naponkint szórakozik Bukarest népe. A tingl-tangl multság minden faja bőségesen képviselve van ott olyan arányokban, amilyenben azt Budapest nem láthatni, mert a magyar fővárosban népszórtan vannak a mulatóhelyek, itt pedig egy darab térségen szórakozik az oláh főváros egyszerű közönsége.

A mindenféle népviselet a legtarkább változatban igazán élénk, színes látványosság. Különösen érdekesek az orosz kocsisok, az ezüst gombos sarkig érő fekete bársony kaftánban, amely derékon lecsüngő könnyű kék, vagy zöld kendővel van átkötve. Vannak itt magyarok, székelyek nagy számban.

A mosiban a társaság két csoportra oszlott. Egyik csoport a magyar csárdában ebédelt jó magyaros ételt, tühető cigány zene mellett, másik pedig a bolgár kertben, ahol az oláh cigányok nemzeti öltönyben muzsikáltak. Közben egy bolgár kisasszony énekelt, aki nem annyira a tetszésünket akarta kivívni, mint inkább némi obulusokat kívánt tőlünk.

Ebéd után bejártuk a mosit, megfigyeltük, hogy a felséges nép, miként mulat Bukarestben. Hát e nép szórakozásának teljesen más a jellege, mint a népünk szórakozásának.

Még jóval gondtalanabb és naivabb, kicsiny dolgoknak jobban tudnak örülni, ami azt bizonyítja, hogy az ifju Románia népe mohón élvezi a szabadságot. Egy egy komédia, vagy panorama előtt 5—600, sőt ezer ember állott. A gyönyörűség, melylyel az utszéli komédiás dolgokat megbámulták, leritt az emberek arczáról.

A mosiból visszatérőben bejártuk Bukarest utcáit. Impressziókat röviden a következőkben foglaljuk össze. Bukarestben ugyszólván lépten-nyomon kitűnik hogy minden egyes intézményében teljesen öntudatos nemzeti irányban fejlődő állam központján vagyunk. Kitűnik a népviseletében, a katonák egyenruházatában, építkezésben, szobrokban, a boltok felirataiban, a középületek külsejében és az egész város életének minden nyilvánulásában.

A tónus, amely ebben az életben nyilvánul, inkább barátságos érzelmeket kelt. Mindenfelé tudták, hogy magyarok vagyunk és mindenfelé udvariassággal, — sőt határozott előzékenységgel találkoztunk.

Igaz, hogy nem szeretnek bennünket, igaz, hogy a magyarországi oláhok, akik az agitátorság révén akarnak a zavarosban halászni, mesterségesen szítják ellenünk a gyűlöletet írásban, képekben és szóval a furfang ezer gonosz eszközével, az érintkezésben azonban ez a barátság-talan érzület nem nyilvánul.

Sőt úgy vasuton, mint az állomáson és Bukarestben volt alkalmam németül több uri oláhval és hölgygyel beszélgetni és nyilatkozataikból azt a meggyőződést merítettem, hogy Románia intelligenciája sokkal jobban örvendene a barátságos viszonyoknak, mint az ellenségeskedésnek és reményüket fejezték ki, hogy elkövetkezik az idő, amidőn ennek természetes szükségessége áthatja mindkét ország lakosságát.

Bukarest a legélénkebb európai városok közzé tartozik. Nem hiába nevezik keleti Párisnak. Van benne elegánzia,

— De a koldusbotot kivehetem a kezéből.

III.

Vége volt. A főhadnagy busult és lumpolt, a gróflány jól adta a menyasszonyok csendes boldogságát. Hogy a lelkében mi történt? Kinek kell arról beszámolni?

Két esztendő mulva került az útjába Gróth; ők jöttek erre a birtokukra, Gróth szomszédjuk volt.

Talán az első perctől nem fitymálta, feltűnt neki ez az óriás, lángoló szemével, mely hangjával s csodálatos, szilaj vadságával.

Es a férfi különös elfogultságot érzett a közelében; tropikus virágnak nézte ebben az idegen talajban. Az asszony észrevétette, hogy érdeklődik s szép csendesen kifejlődött a bálványimádás.

Most szakítani kell.

Annyi lélek mégis volt bennük, hogy ezt belátták.

Most beszéltek először erről a dologról. Az asszony kezdte ismét:

— Van már?

A férfi csak intett.

— Ki? kérdezte az asszony.

— Nem ismeri; Helmernek a lánya a Simon-pusztázó. Mindennapi lány. Magas és barna. Abrándos és tölem fél . . .

— Fel?

— Igen. — Egyszer ingerült voltam s akkor látott; azóta szeret.

Az asszony egy mélyet sóhajtott. Ha ő félni tudna. Rettetni valakinek a szí-

goru szavától s üdvözülni, ha nyájasan szól hozzá. Neki ebből soha sem volt része. A szeme villanása is parancs volt mindenkinek.

Sokáig ültek így, hangtalanul; az asszony egyre arra a lányra gondolt, ki remegő boldogsággal várja ezt a férfit, aki itt van az ő lábainál. Megirigyelte a boldogságát. És az asszonyok rettenetesen tudnak lenni, ha irigyek.

Vágyott látni, ismerni a leányt s csak annyit ígért meg, hogy elmegy a kápolnába az esküvőkor.

IV.

A Simon-pusztán még a szakácsné is lázasan kavarta a rántást. Hogyne! A Grót nagyságos ur, eljegyezte a kisasszonyt! Magas, sugár, szükvállu barna lány volt, érdekes keskeny arczezal, nagy, sötét szemekkel. Csodálatos, álmadozó tekintete volt s csaknem suttagó a hangja. Almai, ábrándjai valósultak meg a Gróth László előkelő szép alakjában.

Szinte dicsfény sugárzott róla, mióta menyasszony s égőre gyuladt az arca, ha a Gróth nevét kimondták.

Esküvő előtti napon volt. Gróth, Barthon bárónénál volt bucsuzni, onnan jött a menyasszonyához. Ott ült utoljára az asszony lábánál, mikor már jönnie kellett, csak az asszony selymes ruháját csókolta meg, szokás szerint.

Most az asszony is felállt, egészen közel a férfihez. úgy, hogy lágy, illatos haja odaért a férfi arcához; elkábult, megcsókolta azt az aranytekereset. Ez is selyem volt!

V.

Rövid volt az ut arra, hogy a vőlegény elfelejtse ezt a bucsut.

A leány egyedül várta s amint közel egymáshoz leültek, a leány nasztelenül lecsusztott elé, hozzá hajtotta a fejét s mondta:

— Én bálványom!

A férfi felriadt. Hirtelen átfogta a leány keskeny csuklyóját, mely erős kezében majd összetört s szinte vad mozdulattal rántotta fel:

— Klára, gyűlölöm az ilyen ostoba komédiát!

De mindjárt megbánta. Lágyan, édesen magához vonta, simogatta a felhevült arcot, az pedig, mint egy bűnbánó vezeklő, megcsókolta a férfi kezét.

VI.

Az asszony szeme tágra volt nyilva, keskeny ajkát beharapta, a mint az ifju párt nézte. A leány csodálatosan szép volt, nehéz fehér ruhájában, fátollal, koszorúval, földöntuli fény sugárzott nagy szeméből, amint imboiyogva ment a szép Gróth László karján.

Másnap reggel Gróth levelet kapott, a küldőncz nem várt választ:

— Hazudott. Hiszen angyal.

Válasz még is ment:

„Szokott időben ott leszek, — mert csak angyal.“

fény, pezsgő, vidám élete vonzó és a tisztaság és a rend sem hagy fen valami különös kívánni valót.

Az Al-Dunán.

Délután öt óra tájban vonatra ültünk s Vereiorován át hajnalban Orsovára értünk, a hol a dunagőzhajózási társaság Margit nevű hajójára szálltunk. Zuhogó eső áztatta a vidéket és a sötét felhők mélyen ereszkedtek alá a hegyekre, mikor elindult a hajó, hogy a Bosporus után az Al Duna festői panorámáját bámuljuk meg. Fáradtak voltunk, lehetségesen fáradtak, de azért kevesen vonultak le a hajó belsejébe, tulnyomóan a fedélzeten maradtunk, nehogy a vadregényes vidék sok szépségeiből csak egy részletet is elszalasztsunk. Leirni ezt a tájat felesleges. A ki nem látta, ismeri képekből, könyvekből. Sokkal kisebb méretében majdnem olyan szép ez, mint a Bosporus, de hiányzanak még azok a gyönyörű színek, amelyek a Kelet vidékeit beragyogják. A növényzet is egyszerű, az egész vidék a maga csendes méltóságában inkább komor. Dél előtt kitisztult s mire a Kazán szorost elhagytuk és jóval kitágasodik a Duna, teljes világosságban csudáltuk meg a történelmi nevezetességű várromot Szerbia partján és a remek Tvazán utat, valamint a magyar parton a Széchenyi-utat és az egymásután következő kis szigeteket, vagy egy magános sziklatömböt a szőke Duna közepén.

Báziáson.

Báziáson elterjedt a hire, hogy jön a debreczeni dalárda. Az ott lakó magyarság összegyűlt a nagy öröme. A váróteremben lakomához ültünk és töltöttünk egy pár olyan órát, hogy még az anyalok is kacagtak az égből.

Néhány jó magyar nótával könnyített a szíven a dalárda benső, igaz öröme az ott lakó magyarságnak, amely hálásan tapsolt.

Márk Endre szép szavakban köszöntötte fel a dalárda pártoló tagjait, akik követték a dalárdát tüskön-bokron át és maguk is mindent elkövettek a siker érdekében.

Nagy Lajos dr. a pártoló tagok nevében azt felelte, hogy siker egyedül a dalárdát illeti, amely oly fényesen megfelelt hivatásának. A pártoló tagokra nézve felejtethetetlen lesz ez a kirándulás. Eltette Márk Endrét, az ő fáradhatatlan munkatársait és a működő tagokat.

Több szép pohárköszöntő hangzott még el.

Erdekes jelenet következett ezután Máté Krizevü postafőtiszt horvát fordításban elszavalta az Örült-et Petőfőtől.

Temesvárot.

Kevéssel öt óra előtt indultunk el Buziásról. Temesvárra este félkilencz órakor érkeztünk, ahol az idevaló összes dalárdák testületileg és óriási közönség fogadott.

Az üdvözlő dalok elhangzása után Tilger Nándor a Temesvár gyárvárosi zene- és dalegylet titkára igen szép beszédben üdvözölte a debreczeni dalárdát.

„Megjártatok a keletet — ugymond — hogy mint a magyar dalapostolai vállalkozó tett erővel és bátor lélekkel hirdessétek dalaitokkal a magyarnak századokon át kipróbált lángoló hazaszeretét, szíve mélyében érzett buját, bánatát, örömet és lelkesedését s most a messze távolból visszatérve, megemlékezvén a mult évben történt itt tartózkodásotok alkalmával tapasztalt vendégszeretetre, ugyan csak városunkat szemeltétek ki az édes haza földjén legelső pihenő helyül.

Márk Endre elnök válaszolt ezután lelkes hangon. Örömmel jött ide a dalárda, — ugymond, — hogy a haza földjére érve legelőször is a hazafias temes-

vári daltestvérekkel szorítson testvéri kezert köztetek itthon vagyunk — ugymond — meleg szavakban fejezte ki azt a jóleső érzést, a melyet a temesvári dalárdák igen lekötő szívélyessége kelt a dalárda minden egyes tagjának szívében.

A debreczeniek legnagyobb része az Oroszlán vendéglőbe szállott. Más része pedig a szomszéd hotelben.

Az Oroszlán diszterme megtelt válogatott, előkelő közönséggel. Megjelent Temesvárnak mind a négy dalegylete. Az üdvözlő dalok után mind a négy dalegylet elnöke hazafias beszédben köszöntötte fel a dalárdát.

Márk Endre elnök, replikázva a beszédekre, többek közt azt mondta, hogy a debreczeni dalárda adása a temesvári daltestvéreknek; fölkérte, hogy jöjjenek el a mi fészünkbe, hogy mi is részeltessük őket a szeretetünkben. Ismételt hálás köszönetet mondott a vendégszerető fogadtatásért.

Erkezőkor és utazáskor is Gartner Rezső Ferencz a lóvonatot rendelkezésünkre bocsájtotta.

Czeglédén

Temesvárról hazajövet Czeglédén két órát időztünk, ahol a váróteremben két tószót hangzott el.

Torday Gábor lelkes felköszöntőben méltányolta Márk Endrét, a ki a hosszú ut alatt a társaság minden tagja iránt atyai jóakaratot tanusított és mindenre kiterjedő figyelmét valamennyien kellemesen éreztük.

Márk Endre elnök elháritotta magát az érdemet, a munkában osztozott vele a dalárda vezetősége, osztozott főképp Krasznay Ferencz titkár, aki az ügy iránti szeretettel nemes önzetlenségével fáradhatatlanul működött (éljenzés, taps) Az ő egészségére üríti poharát.

A megérkezésről tudósítók a következőket jelenti:

Mint minden ilyen diadalmas hangverseny után, úgy most is százával és százával siettek a debreczeniek a hazakerülő dalegylet üdvözlésére. Az imponzans, lelkes fogadtatás méltó záradéka volt a szép kirándulásnak. A perron zsufolásig megtelt a dalegylet barátaival, tisztelőivel és a piros pántlikás utasok epedve váró rokonaival. Ott láttuk gr. Degenfeld József főispánt, Simonffy Imre polgármestert, Vecsey Imre tb. főjegyzőt, Király Gyula, Oláh Károly, Roncsik Lajos tanácsnokokat, Konez Ákos tb. tanácsnokot, Lengyel Imre dalegyleti díszelnököt, Dobiecki Sándor m. á. v. üzletvezetőt, Csiky Lajos hittanárt, Kozma László árvaházi igazgatót, Jóna Dánielt, Láber Mihályt közuti vasuti üzletvezetőt, Steinacker Sándort stb. Testületileg vonultak ki zászló alatt a munkás dalegylet tagjai is.

Amint a piros pántlikás dalárok, mellükön a szultántól kapott kitüntetések jelvényeivel, feltűntek a gyors vonat ablakainál, riadó éljenzés zúgott fel s a munkás dalegylet üdvözlő dalt énekelt. Majd Simonffy Imre polgármester lépett a megérkezett dalegylet elé s a város közönsége nevében igen meleg hangon üdvözölte a dicsőséggel koszorúzott zászló alatt haza tért dalegyletet, köszönetet mondván nemes törekvéseiért, sikereiért, nemes fáradozásaiért.

A lelkes éljen riadal után Márk Endre dalegyleti elnök szólt, hálásan köszönnvén meg vállalkozásuk végén ezt a kitüntető szíves fogadtatást. Hangsúlyozza, hogy mint máskor, úgy most is a magyar névnek, Debreczen városának igyekeztek dicsőséget szerezni. Sikereik eredményét, amit nem ők vannak hivatva megítélni, ezennel a város közönsége képviselője, a polgármester kezébe teszik le. Elénk tesszével fogadott szívből jövő szavait a város éltetésével fejezte be.

Ezután kiki sietett ismerősével melegen kezert szoritani és kölcsönös üdvözlések után fáradt dalosaink siettek a nyájas meleg otthonba.

Ujlaki Antal.

Tizennégy párbaj.

(Gallovich és társai párbajügye a kir. táblán.)

Debreczen, június 1.

Három éve már elmúlt, hogy Gallovich Jenő volt debreczeni, jelenleg pécsi hírlapíró az első párbajt megvívta Debreczenben. Azután a párbajok egész sorozata következett, a melyben a főszerepet mindig Gallovich Jenő és Polczner Árpád hírlapírók vitték, utóbbi egy jobb sorsra méltó tehetséges ifju már azóta elhunyt.

A párbajok legnagyobb része nyilvános helyeken történt összeszóialkozásból keletkezett, így azok nyilvánosságra jutván a bíróság megindította a szereplők ellen a vizsgálatot s összesítette azokat a párbajügyeket, melyeknél Gallovich és Polczner akár mint párbajozófél, akár mint segéd szerepeltek.

Hosszu vizsgálat után a debreczeni törvényszék előtt mult év október hó 19 és 20. napján folyt le a végtárgyalás ebben a tömeges párbajügyben. Az elsőfoku bíróság, a törvényszék vádlottakra a következő büntetést szabta ki:

Gallovich Jenő hírlapíró a btkv. 298 §-ba ütköző hat r. párviadalvétségéért és a 296. §-ba ütköző egy r. párviadalvétségéért két évi államfogházra;

Tarnay Albert gazdálkodót a btkv. 296 §-ba ütköző 1 r. párviadal vétségéért 14 napi államfogházra;

Lőw József hírlapíró a btkv. 298. §-ba ütköző 1 r. párviadal vétségéért 8 napi államfogházra;

Bodnár Géza hivatalnokot a btkv. 298. §-ba ütköző 1 r. párviadal vétségéért 8 napi államfogházra;

Rédl Siegfried hivatalnokot a btkv. 296. §-ba ütköző 1 r. párviadal vétségéért 3 napi államfogházra;

Tervey Tamást a btkv. 298. §-ba ütköző 1 r. párviadal vétségéért 14 napi államfogházra;

Ormódy Vilmost a btkv. 298. §-ba ütköző 1 r. párviadal vétségéért egy havi államfogházra;

Schlachta Jenőt a btkv. 268. §-ba ütköző 1 r. párviadal vétségéért 5 napi államfogházra;

Lindenfeld Ede hivatalnokot a btkv. 296. §-ba ütköző 1 r. párviadal vétségéért 8 napi államfogházra;

Szathmáry Zoltán hírlapíró a btkv. 298. §-ba és a 296. §-ba ütköző egy-egy r. párviadal vétségéért két havi államfogházra.

Halász Lajos hírlapíró a btkv. 298. §-ba ütköző egy rendbeli párviadal vétségéért egy havi államfogházra ítélte.

Gallovich Jenőt, dr. Pásztélyi Istvánt és Balogh Tihamért a törvényszék a párviadalban való bűnrészesség vádjára alól felmentette. Polczner Árpád ellen, ki időközben elhalt az eljárást beszüntette. Az ügyész s a vádlottak egy részének felebbezése folytán az ügy a kir. tábla elé került, melynek büntető tanácsa ma délelőtt tartott ülésén tárgyalta a tömeges párbajokat.

A tanács tagjai voltak: Széll Farkas elnöke alatt: Unger Gusztáv, Jeney György, Benkő József szavazóbírók, Horváth Bálint bíró az ügy előadójaként szerepelt.

Az előadó részletesen és kimerítően ösmertette a párbajokat, azoknak előzményeit, lefolyását s végül a törvényszék ítéletét olvasta fel a tanácsjegyző. Ke-

véssel tizenkét óra előtt a bíróság ítélet-hozatalra vonult vissza s fél órai tanácskozás után meghozta ítéletét.

A tábla Gallovich védője, dr. Kardos Sámuel által bejelentett semmisségi panaszt elvetette s a törvényszéknek Gallovich, Pásztélyi és Balogh Tihamérra vonatkozólag a 69. szakasz 2. pontja értelmében hozott ítéletét érintetlenül hagyja.

Gallovich Jenő büntetését a tábla leszállította egy évi fogházra, a Tarnay Albertét 6 napi fogházra; a Lów Józsefét 5 napi fogházra; az Ormódy Vilmosét 8 napi fogházra; a Tervev Tamását 8 napi fogházra; a Szathmáry Zoltánét egy havi fogházra; a Halász Lajosét két heti fogházra; a Bodnár Gézáét 3 napi fogházra. Ellenben Redl Siegfried büntetését 3 nappal 8 napra emelte fel.

Az első foku bíróságnak Schlachta Jenőre és Lindenfeld Edére vonatkozó ítéletét helybenhagyja.

Az indokolás kiemeli, hogy a fennforgó súlyosító és enyhítő körülmények körülmények mérlegelésével tulszigorúnak találta a tábla a vádlottakra kiszabott ítéletet, noha Lów József az ítéletben meg nyugodott; a kir. ügyész által bejelentett fellebezés a büntetés súlyosbításáért Lów József javára szolgál, a tábla Gallovich, Lów, Ormódy, Tarnay, Tervev, Halász, Szathmáry és Bodnár szabott büntetéseket, a tábla megfelelő fokon és mértékben leszállítandónak találta, ellenben Redl büntetését fel kellett emelni, mert a tábla a fennforgó súlyosító körülményekkel szemben Redl büntetését enyhének találta.

NAPI HIREK.

— **Szerb dalosok Debreczenben.** Mint már megírtuk, a szerb Stankovics-féle dalos egyesület folyó hó 6 án Debreczenbe érkezik, hogy viszonzza a debreczeni dalosoknak tavaly Belgrádban tett látogatását. Ez alkalommal mintegy ötvenen jönnek Szerbia fővárosából hozzánk, jobbára a skuptsine tagjai, egyetemi tanárok és egyetemi polgárok. Gyoka Milovanovits egyetemi tanár már holnap este megérkezik, hogy az itteni dalosegylettel a programot egybeállítsa. Ugyancsak a dalosegylettel városunkba jönnek Svetomir Nikolajevics, Szerbia volt miniszterelnöke és az államtanács tagja uri családjával, valamint a rokonszenves Pera Todorovics a Male Novine szerkesztője, ki a debreczeni dalosoknak Belgrádban való időzésekor szeretetreméltóságának annyi szép jelét adta. A nevezett két vendéget Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester a városi hatóság nevében távirat útján meghívta, biztosítván őket a magyar vendégszeretetről.

A francia nyelvű táviratok melyeknek magyar szövege így hangzik, a következők:

Nagymélt. Svetomir Nikolajevics urnak, az államtanács tagjának

Belgrád.

A belgrádi Stankovics-dalosegylet városunkba érkezik, mely alkalommal Nagyméltóságodat uri családjával a vá-

rosi hatóság nevében magyar vendégszeretettel és tisztelettel meghívom.

Simonffy Imre,

kir. tan. polgármester.

Nagys. Pera Todorovics Urnak, a Male Novine szerkesztőjének.

Belgrád.

A belgrádi Stankovics-dalosegylet városunkba érkezik, mely alkalommal Nagyságodat, ki a debreczeni dalosegyletnek ott időzése alkalmából érdeklődésének oly sok és szép jelét adta, a városi hatóság nevében meghívom.

Simonffy Imre,

kir. tan. polgármester.

Végül a Stankovics dalosegylet részére is ment egy sürgöny Belgrádba, melyben a városi hatóság nevében a királyi tanácsos, polgármester értesíti a belgrádiakat, hogy idejövételük nem ütközik semmiféle akadályba s Debreczen sz. kir. város közönsége magyaros vendégszeretettel fogadja őket.

— **Új anyakönyvvezető helyettes.** A belügyminiszter Debreczen város közigazgatási bizottsága indokolt felterjesztése következtében Varga Károly városi I. aljegyzőt a debreczeni anyakönyvi kerületbe második anyakönyvvezetői helyettesé nevezte ki.

— **Kitüntetett debreczeni diákok.** Az aradi kerületi tornaversenyéről a debreczeni ev. ref. főgimnázium tanulói hat érmet és egy igen értékes emléktárgyat hoztak haza; ezenkívül a tömeges versenyekben főként a mint-a csapat-szertornázásért oklevéllel tüntették ki őket. — A kitüntetett diákok ezek: Arany érmet s az aradvidéki tanító egylettől nagyértékű ajándéktárgyat kapott Hajdu Béla 7. o. magas ugrásért, 165 cm. ugrott; ezüst érmet kapott: Illésy Zoltán 7. o. 160 cm. magas ugrásért; bronz érmet kaptak: Gödényi Zoltán 8. o.; Jerey Gábor 7. o. kötelen függeszkedésért, Zalay Béla 6. o. távolugrásért és Meinerz Géza 8. o. futásért. Elismerés illeti Tóth Mihály tornatanárt.

— **Fényes esküvők.** Két előkelő debreczeni család körében tartott fényes esküvőkről adhatunk hírt. Pünkösöd második napján kelt egybe Bodnár Géza budapesti bankhivatalnok dr. Rotschnek V. Emil gyógyszerész leányával Róza kisasszonnyal. A polgári házasság kötést, amelynél Szepessy Antal és Szőgyény János voltak a tanúk, Nagy Gyula állami anyakönyvvezető helyettes végezte. Egyházilag pedig Könyves Tóth Kálmán ev. ref. lelkész eskette össze az új párt. — Tegnap Bekényi Péter nagybirtokos leánya Julia kisasszonynak esküdtött örök hűséget Hosszúfalussy Lajos borsodmegyei földbirtokos. A polgári esketést Oláh Imre anyakönyvvezető végezte nagyszámu díszes násznép jelenlétében. Azután a menyasszony szüleinek péterfia-utezai házában Könyves Tóth Kálmán ev. ref. lelkész kért áldást az új párra. Tanukul Karap Mór és Nánási Oláh József országgyűlési képviselők szerepeltek. Délben az Angol királynő szállóban volt gazdag nászalkoma. Az új pár az esti vonattal elutazott Miskolcra.

— **Sajtópör-tárgyalás.** Junius 25-én d. e. 8 órakor sajtópör-tárgyalás lesz a helybeli kir. törvényszéknél, mint sajtóbírósnál. A sajtópört Lőrinczy István kenézli körjegyző indította a Nyiregyházaán megjelenő lap szerkesztője, Inczedy Lajos és kiadója, Jóna Elek ellen.

— **Eljegyzés.** Zivuska Jolán kisasszonyt, özv. Zivuska Ferenczné urnő szép és gazdag-műveltségű leányát eljegyezte Csanády Béla. A két fiatal szív tiszta szerelemből kötött frigyéhez a legőszintebb szerencsekívánatok fűződnek.

— **Hangverseny a zeneakadémiában.** A Szotyori Nagy Károly igazgatása alatt levő zeneakadémia e hó 4-én, szombaton d. u. 1/2 órakor zártkörű hangversenyt rendez növendékei előhaladása bemutatása végett. A hangversenyen közreműködik az akadémia egyik legszorgalmasabb, tehetséges növendéke Degenfeld Mária grófkisasszony is. A műsört később közöljük.

— **Baross árváinak.** A Baross-szobor felügyelő bizottsága végkép lezárta számadását. E szerint a Baross Gábor szobrára országos közadakozásból begyűlt összesen 95545 forint és 42 krajczár. Ez a tőke az időközi kamatokkal száztizenkétezer hatszázhetvennyolc forint nyolcvannégy krajczárra nőtt. — A szoborra összesen nyolcvannyolcezer hatszázharmincnyolc forint és nyolc krajczár költség volt. Így tehát a gyűjtött pénzből huszonötezer forintnál több megmarad. Ezzel a pénzzel a bizottság gyöngéd és kegyeletes jótékonyt tervez. Az összeget nemzeti ajándékkal Baross Gábor két gyermekének adja, akiknek neveltetéséről most a hercegprimás gondoskodik.

— **A debreczeni gazdasági egyesületből.** A debreczeni gazdasági egyesület kebeléből Kertész János és társai, az önálló vámterület kérdésében rendkívüli közgyűlés összehívását kérelmezték. A gazdasági egyesület ugyanis legközelebbi közgyűlésében kimondta, hogy mint ember hive az önálló vámterületnek, de mint egyesület, politikai kérdésekkel nem kíván foglalkozni, szabad teret hagyva tagjainak külön-külön ezen kérdés megvitatásában. A rendkívüli közgyűlés ezen kérelem folytán június 5-ikén lesz megtartva a szokott helyen.

— **Katonai felülvizsgálat.** A katonai vegyes felülvizsgálóbizottság e hó 7-én a Pavillon laktanyában felülvizsgálatot tart. A felülvizsgálatra vidékről huszonhárom védkötelest állítanak elő.

— **Blaha Sárka színésznő** Beöthy Lászlóné Blaha Sárkát tegnapi próbaéneklés után Porzolt Kálmán a népszínházhoz szerződtette. Ősszel kezdi meg működését.

— **Özvegy Hegyi Mihályné legújabb kegyes adománya.** Özv. Hegyi Mihályné urnő, ez a jótékonytárgyalásban kifogyhatatlan hitbuzgó református debreczeni urnő ismét értékes ajándékkal jegyezte be a nevét egyházának aranykönyvébe. Ugyanis a közelmúlt napokban egy rendkívül díszes, értékes urasztali kelyhet ajándékozott a géresi ev. ref. egyháznak. A magában is nagyértékű adománynak becsét kedvesen fokozza az a szép levél, amelylyel a nemes urnő adományát kísérte s a melyből a mély vallásosság, a hit meggyőződése s az egyház iránti buzgó ragaszkodás meghatározó módon s erővel sugárzik ki.

— **Az árvák vagyona.** Tegnap Komlóssy Arthur főjegyző, Ábrahám László t. főügyész, Kovács József biz. tag és Bészler Károly árvaszéki elnök vizsgálatot tartottak a gyámpénztárban s azt a legnagyobb rendben találták. Az árvák készpénz vagyona 795,989 frt 16 kr.

— **Talált pénztárosa.** A Csapó-utezán ma reggel egy kis pénztárosa találtatott bizonyos összeg pénzzel. Tulajdonosa igazolás mellett átveheti az I. ker. kapitányságnál.

— **Fegyencz járásbíró.** Szakáll Pál volt berettyó-ujfalusi járásbíró sikkasztásért két évi fegyházra ítélték.

— **Chimay hercegnő a színpadon.** Bizonyos körökben nagy izgatottsággal várták, hogy Chimay hercegnő, vagy más néven a ezigányprincesz, a főváros egyik mulatóhelyének színpadján föl fog lépni — mint élőkép. Minden elő volt már készítve; a betanulás, a világítás, a rendőrség engedélye s azt is tudták, hogy a szép Ward Klárát Fléron, a Barisson Lora férje tanította be a különböző pózokra. Tegnap kellett volna az első fellépésnek megtörténnie, de a hercegnő kijelentette néhány napja, hogy ő föl nem lép soha Budapesten, mivel annyi fenyegető levelet kapott és kap folyton, hogy ő nem meri magát nyilvánosan mutogatni. A vállalkozó és a „mester” ebbe természetesen nem akartak belenyugodni, és folytatták a rábeszélést, — ami annyira hatott a hercegnőre, hogy egyszerre — eltűnt a fővárosból az urával, Rigó Jancsival együtt. Azt hisszük, hogy a fellépésre a szükség ösztönözte a hercegnőt, a fellépéstől pedig volt férjének a megbízott ügynökei riasztották el. Utóbb megtalálták ugyan a hercegnőt. Sós-fürdőben. de a föllépésből már most tényleg nem lesz semmi. Hanem a szükség, úgy látszik megmaradt.

— **Díjlövészet.** A május 30-án tartott lövészetén díjat nyertek: legjobb mélylövessel *Molnár* Ferencz 4 koronát; legtöbb körlövessel *Baum* Miksa 2 koronát.

— **A Hunyadi gőzmalom sorsa.** A nagyváradi Hunyadi gőzmalom, melynek kikiáltási ára 670.000 forint volt, árverésen a budapesti Viktoria malom vásárolta meg. (Az a hír, hogy a debreczeni István malom is reflektált e szerencsétlen malomra — alaptalan. Szerk.)

— **Hegyi Antalt fölmentették.** Hegyi Antal Csongrád város plébánosát, kit a váci püspöki szentszék 1895-ben állásától fölfüggesztett, az esztergomi érseki szentszék pedig még a papi ténykedések végzésétől is eltiltott, a primási főszenzék a múlt héten fölmentette és állásából azonnal visszahelyezte. A fölmentő végzés kiemeli, hogy a váci megyés püspök ellen Hegyi által sajtóban és hivatalos beadványokban elkövetett sértéseket és azzal hogy a váci szentszék által előírt szövegezésben visszavonta és hogy ezekért magát a szentszék jogföntartás nélkül kifejezett kívánalmának önként alávetette, teljesen eleget tett.

— **Öngyilkos tisztviselő** Miskolczy Zombor Berettyó szabályozási társulati tisztviselő öngyilkossá lett.

— **Omen et nomen.** A hogy a esztergomi ráfogják, hogy él-hal a politikáért, úgy a kefekötőn is rajt marad a kevésbé ornans epiteton, a viz se mossa le róla, az ölbeli gyerekek is beszélik felőle, hogy erős italozó. — A különben szigoruan komoly Rendőri Közöny is ime bizonyosságot tesz erről. Liebman Adolf Biharmegyéből világgá származott kefekötő ellen elfogatási parancsot adtak ki. A derék kefekötő — így áll a sor — befáradt a becsületes mesterségbe s hogy, hogy nem: bizony sikkasztott. Ez magába véve is öreg hiba, de elég baj az is, ami a személyleírásából napfényre kerül. Liebman Adolfnak tudniillik a kék szemén, szőke haján és remegő kezén különös ismertető jele is van, s ez — mi volna más, mint az italhoz való szivós ragaszkodása. Részeges, de sőt mindig részeges, így mondja a hivatalos irás. Már most a rendőrségeken a sor, hogy valamiképp ráösmerjenek.

— **Felhívás.** A jubileumi érmek igény jogosultságainak megállapíthatása czéljából beszedett német szövegű okmányok a katonai és illetőségi ügyosztályhoz (Hungária épület II. em. 16 ajtó) visszaérkeztek, felhivatnak ennél fogva az érdekeltek, hogy okmányaik átvétele végett naponkint d. e. 8—12 óráig nevezett hivatalnál jelentkezzenek.

— **Dobra került színház.** A nyíregyházi színházat augusztus 8-án elárverezik. Ritka dolog, mert eddigelé inkább csak a színház direktorait szokták licitálni. Az árverésen valószínűleg a város lesz a legtöbbet ígérő.

— **Rendelet a lobogókról.** Érdekes körrendeletet adott ki legutóbb Perczel Dezső belügyminiszter: a hivatalos helyiségek fellobogózásáról. Tudvalevőleg az 1848. évi XXI. t. cz. 2. §-a rendelkezik arról, hogy a nemzeti ünnepeken a középületekre kitűzendő a czimeres nemzeti lobogó. Ezt kiegészíti egy 1895-iki belügyminiszteri rendelet, most pedig minden részletében végleg rendezi a lobogózás ügyét a miniszter. Minden törvényhatóságához megküldte a teljes részletességgel összeállított jegyzéket az ország összes állami középületeinek — s megjelöli azt is, — hogy mely más hivatalok helyiségei veendőek középületnek. — Egész kötetet tesz ki ez a jegyzék, mely közli egyszersmind a nemzeti ünnepek napjait. Jelenleg mindössze három ilyen van: Szent-István napja (aug. 20.) a 48-as törvények szentesítésének napja (ápril 11.) s a mindenkori uralkodó születésnapja (jelenleg aug. 18.) Ezekhez fognak sorakozni a törvényhozás által a jövőben kijelölendő napok. A rendelet a legszigorúbban meghagyja, hogy e napokon a középületekre kitűzendő a czimeres lobogó.

x Eladó 10 hold első osztályu öndódi föld a városhoz közel a szoboszlai-ut mellett.

TÁVIRATOK.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától. —

A Vilmos-huszárok.

Nagy-Becskerek, június 1. A Vilmos-huszárok Panosován állomásozó századában a legutóbbi fél év alatt öt közlegény lett öngyilkossá. A napokban három huszár megszökött és Szerbiába akartak menekülni. A esendőrök elfogták őket.

Magyar kadét Amerikában.

Budapest, június 1. Hír szerint egy katonai iskolából (állítólag Pozsony) három kadét, akik már a negyedik osztályt voltak elvégzendők, megszöktek — amint társaik beszélik — Amerikába, hogy az Egyesült-Államok hadseregébe beálljanak. A kadétiskola parancsnoksága azonnal táviratozott a fiuk szüleinek, de táviratozott egyuttal a különböző kikötőknek s nem lehetetlen, hogy a vállalkozó ifjakat már azóta el is csípték s hozzák vissza a kadétiskolába, ahol majd várja őket a — prófós.

Tüntetés Párisban.

Budapest, május 31. Párisból jött távirat szerint Drumondot és több algiri képviselőt ma zajos tüntetéssel fogadtak a lyoni pályaudvarban. Öt embert letartóztattak. A „Libre Parole” szerkesztősége előtt a tüntetés olyan mérvű lett, hogy nagy verekedés támadt belőle, mely alatt egy ember megsebesült.

Egy angol államférfi halála.

Budapest, május 31. Londonból jelentik: Playfairt lord vezérpolitikus meghalt.

A háboru.

Budapest, május 31.

Ma mind valószínűbbé válik, hogy a szombati szenzációs táviratok, a melyek a spanyolok győzelmét hirdették, ügyes börzsespekuláczióknak voltak a szülöttei és alighanem a Reuter-ügynökségnek rendszerint jól díjazott irodáiból indultak világgá. Hivatalos, tehát hiteles helyen, Madridban és Washingtonban még arról sem tudnak, hogy egyáltalán volt e ütközet az ellenfelek között.

A Daily Telegraph-nak az Angliával való szövetségre vonatkozó tárgyalásokról szóló jelentését sem a külügyminiszteriumban, sem az angol nagy követségen nem erősítik meg; ellenben az Egyesült-Államok és Anglia között való viszonyossági szerződésre vonatkozó tárgyalások majdnem befejezést nyertek.

London, május 31.

A Times levelezője azt táviratozza New-Yorkból, hogy kitűnő helyen szerzett értesülései alapján felhatalmazást nyert annak kijelentésére, hogy Anglia és az Egyesült-Államok között való szövetségre vonatkozólag soha semmiféle tárgyalás sem folyt.

Egyezség Franciaországgal.

Washington, május 31.

A Reuter-ügynökség jelenti: Az Egyesült-Államok és Franciaország viszonyossági egyezményt kötöttek. Hír szerinti az egyezményt Cambon francia nagykövet és Kasson amerikai meghatalmazott szombaton aláírták és szerdán már hatályba lép. Az Egyesült-Államoknak Franciaország részéről tett engedmények különösen husárukra, szalonárra, friss gyümölcsre, konzervre és fára vonatkoznak. A Franciaországnak tett engedmények pedig különösen pálinkára, alkoholra, nem pezsgő borokra és mütárgyakra.

A foglyok.

Madrid, május 31.

Havannai távirat szerint két amerikai lap tudósítót, Vigan és Robinson angol származású hírlapírókat elfogták, a mikor Matanzasban megkísérelték a partraszállást. Corido ezredes, a kit az amerikaiak szabadon bocsátottak, azt mondja, hogy a hadifoglyokkal a Maeperson-erődben rosszul bánnak. Ő e miatt Cambonnál a washingtoni francia nagykövetnél felszólalt s azt hiszi, hogy a nagykövet ebben az ügyben már tett előterjesztéseket, a melyek azonban eredménytelenek maradtak.

Irodalom és művészet.

* **Stampfel Károly** pozsonyi könyvkereskedő kiadásában megjelent a „Nemzetünk nagy költői” czimű hasznos irodalmi vállalatnak 4. 5. és 6. füzeté, t. i. Balassa Bálint br. élete és költészete, Gyöngyösi István élete és költészete és Zrinyi Miklós, a költő, élete és költészete, Gaál Mózes-től. Egy-egy füzet ára 40 fillér. Melegen ajánljuk a jeles írónak kiváló gondtal készült műveit a közönség figyelmébe.

* **Levelező lapok** a közös hadsereg ezredei részére, az ezredtulajdonos arezképével és az ezred színével jöttek forgalomba s így módjában lesz minden egyes ezrednek saját „hivatalos” levelező-lapjaival sportot üzni, ami mindenesetre tanulságos és kellemes. Kiadja a gráci „Mars” műintézet, (Kunst-Verlag „Mars” in Graz, Kaiserfeldgasse 22.)

CSARNOK.

Föltámadás.

Regény.

13.

— Irta: Uriel. —

(Folytatás.)

— A kórház.
— A kórház?
— Akinek csak egy piczi szive van, az nagyon sokat lát a kórházban, de érdekelheti azt is, a kinek nincsen szive. Mennyi komédia fejeződik be mindennap. Örökös ismétlődik a haláljáték. Tegnap akasztotta föl magát egy szatócs s ma reggel ikreket szült a felesége.

— Ostobaság, — dünyögi Bendey.
— De még milyen. De hallgassátok tovább. Tegnapelőtt dugszagdag öreg urat operáltunk. Gondolom 78 éves lehetett. Négy ápolónő cipelte a műteti szobába, begörbödött csontlábat így is a földön húzta, két keze lógott, feje lecsüngött sovány nyakáról mikor végig fektették s én arca elé tartottam a narkotizáló kosarat, meg-rázó szavakkal sóhajtott: „Jaj, minek is születtem a világra!” Jókora jutott eszébe zúgolódni. Több, mint félszázadig lumpol, kártyázik s tarakkozik, elesábitott ki tudja hány szegény leányt, mert az élet élvezéséhez tartozik a leányok elesábitása is. Bizonyosan nem okozott neki lelki-furdalást egy rommá tett élet sem. S ilyen élet után, 78 év múlva zúgolódva kérdezi: „Minek születtem a világra?”

Zsiga doktor a kezével legyint s vállát vonogatja.

— Ugyan mi nevetni való van egy haláljelenetnél? — fakadt ki bosszusan Abay, a ki nem szivesen hallgatja, ha az orvos ily czinizmussal beszél egy emberi élet elmúlásáról.

Zsiga doktor hévvel folytatja:

— Nagyszerű humor van az öreg ember utolsó szavaiban. Az öreg, miután 78 évig kizsákmányolta, a mit csak az élet nyújthatott neki, betegségbe esett s most mindenért az apját okolja, a ki jó félszázéve már, hogy a sirban porladozik. Halljátok a paradoxont. A mint lemostuk a műtőasztalt beborító kautsehukról a vért, négy éves kis leánykát fektettünk rá. A piezikének esontzuzódása volt. Elütötte egy koesi. A mint begöngyölöm az elasztikus Esmarch-féle pólyába, ártatlan tekintete kimondhatatlan fájdalommal szállott felém, halk, de tisztán érthető hangon sóhajtott: „Oh, miért is nem halok már meg.” Félóra múlva levitték a négy éves kis leány hulláját is a halottas házba.

És most a kacagás torkán akadt Zsiga doktornak

VIII.

A tágas kórterem meztelen falai között sorjában felállított ágyak matraczairól megtört szemek tekintete száll sóvárogva az ablakok felé.

Mi történhetett odakünn a világban? Tegnap még aranyos napfény sugárzott be a redőnyiláson s a betörő fény sugarak, mint vékony arany sodronyok futották be a kórtermet; olyan jól esett ez a kis fény, ez a kis sugár a sok betegnek.

Most oly homályos a komor terem, melyet a nélkül is sok boldogtalanság tölt be.

Rabok a betegek. Minek a büszke lélek, az érző szív abban a romladozó testben, ha pokrócz alá kényszeríti a betegséget? Megvan a szabadság, nyitva áll az ut mindenfelé, az élet zajának tompán beverődő zúgása úgy hi, csábit ki, kifelé a világba.

Zsiga doktor barátait bevezeti a terembe. A két beteg kórházi vászonköpenyt visel. Abay hosszú karját barátai vállaira támasztja. Lábujjhegyen esusznak előre a durva bőrpapucsban, míg Zsiga doktor kemény talpu cipőjében robogva törtet be s mindkét kezével vonja magával barátait a sötétes kórterembe.

Az orvosságos asztal előtt megállanak. Abay különös megilletődéssel néz végig a szomorú környezetben.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Érték-tőzsde.

A debreczeni Közgazdasági Bank Részvénytársaság közlése.

1898. június hó 1-én.

Államadósság:

Magyar aranyjáradék 4% —	121.—	121.50
" vasuti beruházási köt. 4 1/2% —	120.—	121.—
" koronajáradék 4% —	99.—	99.40
" regále vált. köt. 4 1/2% —	100.60	101.40
Osztrák aranyjáradék 4% —	121.—	121.50
Egységes államkötvény 4 1/2% —	101.75	102.25
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	139.25	140.25

Részvények:

Magyar hitelbank részvény —	401.—	401.50
Osztrák hitelbank részvény —	360.—	360.20
Magyaripar- és keresk. bank. r.	104.50	104.75

Sorsjegyek:

Magyarjelzalogban 4%-os sorsj.	122.—	123.—
3%-os	103.—	104.—
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	119.50	120.50
Magyar vörös keresztorsjegy	10.75	11.25
Osztrák " " "	20.25	20.75
Olasz " " "	12.—	12.50
Bazilika sorsjegy " " "	6.75	7.—
Jó-sziv " " "	4.20	4.50

Pénzmozgások:

Cs. és kir. arany — — —	5.65	5.74
20 márkás arany — — —	11.78	11.82
20 frankos arany — — —	9.54	9.58
1 Sovereigns — — —	12.05	12.09

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Konecz Ákos.

Főmunkatárs: Ujlaki Antal

NYILT-TÉR.

Vese, húgyhólyag, húgydara és kösvénybántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a

Lithion-ferrás

Salvator

sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-ferrás Igazgatósága Eperjesen.

Mosóárak!

A hírneves cosmanosi gyárból:

szintartó Voile-ok, Indish foulard, Atlas-Satin, Piquet

* Himzett Batist *

Szerbvásznak, à jour kelmék;

hazai gyártmányu

Csalán-szövet métere 11 kr.

Székely varrottas

nagy választékban és olcsón kapható

Szabó Lajos fiai

ezégnél

Debreczen, Rózsa-tér.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS

Margitforrás-telep (Bereg-megye.)

Kitünő hatású szénsavas nátriumainál és csekély szabad szénsavánál fogva a légutak s tüdő hurutos állapotainál sőt egyenesen nélkülözhetetlen, ha, mint a tüdővészeseknél, vérzésekre való hajlandóság van jelen. Kiváló hatást látni tőle a gyomor és belek hurutos állapotainál, hol a fölősmennyiségben képződött sav oka a rossz emésztésnek. Előnyösen hat a hólyag hurutos állapotainál, mert akadályozza a húgysavas sók lerakódását és így a kö- és homokképződést. Ezek eredményezték azt, hogy a legkiválóbb orvosi kapacitások mindig a legszivesebben használják és mindig előnyt adnak neki a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek fölött.

Mint ivóvíz

kiváló óvószernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borvíz általános kedveltségnek örvend.

Főraktár ÉDESKUTY L. Budapest

V., Erzsébet-tér 8.

cs. és kir. udvari szállító.

V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógyszerárakban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

